

De arbeidsproductiviteit meet de hoeveelheid product per eenheid arbeid per tijdseenheid in een bedrijf, bedrijfstak of land. Echter, deze meting is niet gemakkelijk. Als een bandenfabrikant 5000 banden per jaar produceert met 200 werknemers, dan is de productiviteit van een werknemer 25 banden per jaar. Dit lijkt simpel. De productiviteit groeit als hetzelfde aantal banden met minder werknemers wordt gemaakt of als hetzelfde aantal mensen meer banden produceert. Maar zij stijgt ook als deze 200 mensen evenveel, maar kwalitatief betere banden produceren. Een dergelijke kwaliteitsverbetering is minder makkelijk te meten. Bij de meting van arbeidsproductiviteit komen nog meer problemen kijken, zowel bij de vaststelling van de hoeveelheid product als van de hoeveelheid arbeid.

Bedrijven maken verschillende producten, waardoor het eenvoudig optellen van fysieke eenheden niet goed mogelijk is. De productie wordt door statistische bureaus gemeten in guldens, en gecorrigeerd voor inflatie. Dit is vooral lastig in de dienstensector, waar goede prijsindices veelal ontbreken vanwege de afwezigheid van gestandaardiseerde dienstenproducten.

Een tweede complicatie bij de productiemaatstaf is het gevaar van dubbeltellingen. Meestal worden in het productieproces niet alleen arbeidsuren gebruikt, maar ook producten die door andere bedrijven zijn geleverd. De waarde van die andere producten moet niet aan de ingezette arbeid worden toegeschreven. De maatstaf voor de productie wordt daarom gecorrigeerd voor onderlinge leveringen, zodat alleen wordt gekeken naar de toegevoegde waarde. Deze productie-maatstaf is voor individuele bedrijven niet direct herkenbaar, maar weerspiegelt wel de netto bijdrage aan de nationale productie.

De vaststelling van de ingezette arbeid kent ook de nodige meetproblemen. Werknemers werken niet allemaal evenveel en even productief. Het CBS kiest ervoor om de hoeveelheid arbeid in arbeidsjaren uit te drukken en daarbij niet te corrigeren voor kwaliteit. Een arbeidsjaar is het aantal contractueel vastgelegde uren van een werknemer met een volledige werkweek. De arbeidsproductiviteit is dus in CBS- en CPB-publicaties gedefinieerd als de toegevoegde waarde per arbeidsjaar.
